БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган.

№ 275 (6800)
НОЯБРИИН 22
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Манай промышленностиин хүгжэлтэ

…ПСС-эй ЦК-гэй ноябрьда боло… Пленумэй түүхэтэ материал… бүхы совет арадтал адли …бликымнай ажалшад һонирхон …лжа байна. Партиин XXI съезд … нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ …элэй тезисүүдэй хэблэлдэ то…доходонь манай ороной ажал…хүндэтэйгөөр угтаад, эдэ үдэр…э эдэбхи үүсхэлтэйгээр зүб…хэлсэнэ, арадайнгаа ажахые …дань бүри түргэнөөр хүгжөө…шаа үнэтэ дурадхалнуудые …на.

…9—1965 онуудта СССР-эй …й ажахые хүгжөөхэ тухай түү… документ соо совет арадай …ан алдарта ехэ илалта сог…донхой, манай орон дотор …низм байгуулха асари ехэ ха…түсэбүүд дэбжээгдэнхэй.

…хэ долоон жэлэй туршада үр…жам Эхэ ороноймнай бүхы …уудта, илангаяа Зүүн районуудта капитальна барилганууд …өөгүй ехээр дэлгэрхэ байна. …—1965 онуудай туршада, гү…зүгһөө капитальна барилгада …һомолхо хэмжээн энээнэй үр…долоон жэлтэй сасуулхада 1,8 … ургаха. Энэнь Совет засагай …улагдаһанһаа хойшонхи бүхы …үдэй турша соо арадай ажа… хэгдэһэн капитальна һомо…н хэмжээндэ хүрэхэ байна»— … тезисүүд соо хэлэгдэнэ. …оо баримтанууд хадаа манай …роной түүхын богонихон бол… ямар ехэ хүсэтэй болоһыень …лэн харуулна гээшэ.

…эл партимнай арадай ажахые …өхэ долоон жэлэй түсэб зо…доо хүндэ индустрие улам …өөр хүгжөөхэ асуудалда угаа …нхарал хандуулһан байна. … промышленностиин гол һал…үүд болохо металлурги, түли… промышленность, энергетикэ, 1959—1965 онуудта илангаяа …өөр хүгжэхэ юм. Эдэ жэл…э ороноймнай бүхы промыш…стиин валовой продукци гар…нь 80 процентээр дээшэлүү…хээр хараалагдана. Шэрэм …эрилгэ 39 миллион тонноһоо …0 миллион тонно хүрэтэр, бу…айлуулга 55 миллион тонно…6—91 миллион тонно хүрэтэр …лүүлэгдэхэ юм. Химическэ …шленностиин продукци 3 да…шахуу, нефть—хоёр дахинһаа …, газ—5 дахин шахуу ехээр …аг болохо. Электроэнерги үй…рилгэ 2—2,2 дахин, машина …гын, металл болбосоруулгын …шленностиин продукци гар… хоёр дахин шахуу дээшэлхэ

…дэ индустри иигэжэ хурдан …өөр хүгжөөд байхадаа ара… ажахын бүхы һалбаринуудые …дань улам түргэнөөр дэбжээ…га боломжо олгохо юм. …ммунистическэ партиин, Со… правительствын сэсэн мэргэн …ика бэелүүлһэнэй ашаар, ур…гээгдэнги заха хизаар байһан … ороноймнай промышлен… хүдөө ажахы түргөөр хүг…жэжэ байна. Ерээдүйн 7 жэлдэ… республикын промышленность … түргөөр хүгжэхэ юм. Манай …рхозой промышленна пред…тинуудай валовой продукци …лгань 1958 онойхитой сасуул…965 ондо 2,5 дахин дээшэлхэ …. 1959—1965 онуудай турша…ловой продукци гаргалга …э дунда зэргээр 13 гаран процентээр дээшэлхэ байна. Продукци үйлэдбэрилгын нилээд ехэ болоходо, ажалай бүтээсын дээшэлхэдэ продукциин өөрын үнэ 10,9 процентээр химдаруулагдаха болоно. Долоон жэлэй түсэбэй ёһоор республикымнай үнгэтэ металлурги хүгжэжэ үргэлжэлхэ юм. Вольфрам, молибден абалга энэ үе соо 14—17 процентээр дээшэлхэ байна. Кяхта город шадар силлиманит абтажа эхилхэ.

1965 ондо нүүрһэ малтан абалга 1,5 дахин, электроэнерги үйлэдбэрилгэ 4 дахин дээшэлхээр хараалагдана. Машина бүтээлгын промышленностиин, металл болбосоруулгын промышленностиин бүтээн гаргадаг продукцинь 1959—1965 онуудта 2,6 дахин ехэ болгогдохо түсэбтэй.

Барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг промышленность илангаяа түргөөр хүгжөөгдэхэ байна. Хэрбээ 1958 ондо 24 миллион хирпиисэ, томо блогууд бүтээн гаргагдаха байгаа һаа, 1965 ондо 207 миллион хирпиисэ, томо блогууд бүтээн гаргагдаха юм. Долоон жэлэй туршада сонхын шэл хоёр дахин ехээр гаргагдадаг болохо.

Республикын ой модоной промышленностиин предприятинууд отолһон модоёо гол түлэб һуури дээрэнь эд болгоод, экономическа бусад районуудта эльгээдэг болохоор хараалагдана. Долоон жэлэй туршада модо бэлэдхэлгэ багсаахада 11 процентээр, хюрөөдэмэл материалнуудые гаргалга хоёр дахин шахуу ехэ болохо байна.

Хүнгэн промышленностиин предприятинууд продукци бүтээн гаргалгаяа 11 дахин дээшэлүүлхэ юм. Тэрэ тоодо нооһон бүд—2-дахин, арһан гутал—46 процентээр, валенка—14 процентээр ехээр гаргагдадаг болохо.

Долоон жэлэй туршада эдеэ хоолой зүйлнүүд нилээд ехээр гаргагдахаар хараалагдана. Загаһа барилга 1958 онойхитой сасуулбал 1965 ондо багсаахада 120 процентээр, мяха абалга—172, малай тоһон—130, һүн —2,7 дахин, сыр——3,8 дахин, сахар —2,3 дахин, консервэ гаргалга—126 процентээр дээшэлхэ байна.

Промышленна барилганууд, культурна ажаһуудалай байшангууд, хүүгэдэй ясли, садууд, гэр байранууд долоон жэлэй туршада олоор бодхоогдохо юм.

Даабарита тоонууд дотор хараалагдаһан асари ехэ түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада Эхэ оромнай улам һалбаран бадарха, арад зоной ажабайдал бүри һайжарха болоно.

Энэ үедэ ороноймнай промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшад партиин хараалһан түүхэтэ документнүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, туйлай ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна. Ороноймнай промышленна олон тоото предприятинуудта коммунистическэ ажалай түрүүшын бригаданууд байгуулагдана. Иигэжэ түүхэдэ үзэгдөөгүй коммунистическэ мүрысөөн орон доторнай дэлгэржэ эхилбэ.

Манай ороной олон миллион ажалшадтай хамта республикымнай ажалшад партиингаа хараалһан асари ехэ түсэбые хэрэг дээрэнь бэелүүлэлсэхээр зоригжоод, улам эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа байна.

Мүрысөөнэй аша үрэ

Энэнэй урда тээ Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой комсомолшууд-залуушуулай гүүртэ һү һаалгаар нилээд гээгдэжэ ябаһан юм. Гэбэшье мүнөө жэлдэ тэрэ гүүртынхид һү һаалгаяа хоёр дахин шахуу ехэ болгожо, аймагай комсомолшууд-залуушуулай гүүртэнүүдэй мүрысөөндэ илаад, түрүү һуурида гараа.

Залуу һаалишад хайшан гээд иимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, тэдэнэр түбхын түрүүндэ үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэһэн байна. 1956 онойхитой сасуулбал, нёдондо жэл хоёр хахад дахин ехэ тэжээл бэлдэгдээ һэн. Тиигэжэ үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлхэ аргатай болоһон юм.

Үбһэ ногоо, шэмэтэ кукурузын силос ехээр эдюулхынгээ хажуугаар, үнеэдээ һайнаар харууһалха, тэжээхэ хэрэгтэ горьтой анхарал табиһан байна. Үнеэдтэ тэжээл ехээр үгэхэдэ, һү элбэгээр үгэдэгынь элитэ. Һаалишан нүхэр Валиулина «Тузик» гэжэ нэрэтэй үнеэндэ үгэдэг тэжээлэй нормые бага багаар нэмээхэдэнь, сүүдхэдээ 8—10 литр һүн һаагдадаг болоо. Харин урда жэлнүүдтэ энэ үнеэнһээ үдэрэй 5—6 литр һүн һаагдадаг байгаа. Залуу коммунист һаалишан Валиулинагай ажал хүдэлмэриин дүршэлые колхозой олон һаалишад халан абана.

Мүнөө энэ гүүртын 10 гаран үнеэдһээ сүүдхэдээ 8—9 литр һүн һаагдана. Дунда зэргээр һаамхай үнеэдһээ сүүдхэ соо 5—6 литр һүн һаагдажа байдаг.

Колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Хайдуков) малшадай дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулхын түлөө оролдолго гаргана. Коммунистическэ партиингаа XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн эндэ үргэнөөр дэлгэрбэ. 8 һаалишад бултадаа социалистическэ уялгануудые абанхай. Гүүртэдэнь арбан хоног бүри мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг. Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. Байгша оной 10 һарын турша соо түрүү ябаһан энэ гүүртэ мүнөө комсомолой айкомой улаан вымпелээр шагнагдаа. 10 һарын туршада бусадһаа ехэ һү һааһан залуу һаалиша комсомол басаган Рая Ярулинада мүн баһа улаан вымпел барюулагдаа. Зоотехник Парфеновагай, гүүртые даагша залуу коммунист А. Хороших гэгшэдэй хүтэлбэреэр энэ гүүртэдэ зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдээ. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ түрүү арга зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Колхозой партийна организаци малшадай һонирходог асуудалнуудаар лекци, элидхэл болон хөөрэлдөө эмхидхэдэг байна.

Гэбэшье мал ажалаа саашадань хүгжөөхэ талаар үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд энэ колхозодо үшөөл олон. Жэшээнь, малай типовой байра хомор. Һаамхай үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл—силос багаар үгтэнэ. Фермэдэ тодхогдоһон кормозапарник хүсэд ашаглагданагүй.

С. Табдаев.

Коммунизм байгуулгын асари ехэ түсэбые республикымнай ажалшад нэгэн һаналаар дэмжэнэ

Ажалай эдэбхи бадарна

КЯХТА, (Телефоноор абтаба). Ойрын долоон жэл соо манай ороной арадай ажахы, эрдэм соёл хүгжөөхэ даабарита тоонуудые аймагай ажалшад хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэжэ байна. Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдээр табигдаһан асари ехэ зорилгонууд бүхы зоной дунда ажалай, политическэ шэнэ дэбжэлтэ үүсхэбэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Харьяастайн Адагай комплексно бригадын малшадай суглаан боложо, эхин партийна организациин секретарь нүхэр Будажапов «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай» гол зүйлнүүд тухайда тайлбарилан хөөрэжэ үгөө.

— Ерэхэ долоон жэл соо манай ороной арад зон Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ алхам хэхэнь. Манай иимэ гайхамшаг түсэб табижа байхада капиталай оронууд бидэнтэй амгалан ажалаар мүрысөөд туршаг лэ, — гэжэ эндэхи малшад мэдүүлнэ.

Онхолюун, Хуурай гэжэ газарнуудай малшадта агитатор-коммунист нүхэд Намжилов, Цибиков ерэжэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсуулаа. Бригадын центртэ нүхэд Цыренжапова, Цыденов, Воронина болон бусад агитаторнууд даадаг зондоо газетэ уншажа, хөөрэлдөө хэжэ байнхай.

Аймагай ондоошье колхозууд, предприятинууд болон совхоздо олон зоной хабаадалгатай митинг, суглаанууд болоно.

Арадай ажахые хүгжөөхэ асари ехэ зорилгонуудые ажалшад бүрин һайшааха зуураа, ойрын үдэрнүүдтэ үрэһэ хүрэнгэеэ гүйсэд сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ, трактор болон газар элдүүрилдэг бусад машинануудаа түргэнөөр заһабарилха, малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ хамаг хүсэеэ элсүүлхэ, тиигэжэ түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XXI съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидэнхэй.

М. Шиханов.

Модошод иигэжэ мэдүүлнэ

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Нютаг бүридэ—колхозуудташье, МТС, леспромхоз болон бусад предприятинуудташье, эмхи зургаануудташье ябахада КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд тухай хөөрэлдөөн, даабарита тоонуудые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэлгэ боложо байна. Ойрын долоон жэл соо манай ороной арадай ажахые, соёл гэгээрэлые, эрдэм наукые хүгжөөхэ асари ехэ зорилгонууд зониие гайхуулнашье, шэн зоригто ажалда урмашуулан зоригжуулнашье.

Коммунизм байгуулха замдаа партиин табижа байһан энэ ехэ, гайхамшагта түсэбэй зоной дунда ямараар угтагдаһыень аймагай колхозуудаар, предприятинуудаар үнгэржэ байһан суглаанууд элитээр харуулна.

Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан Худанай леспромхоздо һаяхан болобо. Леспромхозой хүдэлмэришэд, түрүүшүүл, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшад хойно хойноһоо бодожо үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлэхэ зуураа, 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые ехээр һайшаажа байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Түрүү участогай мастер нүхэр Ажусенис иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ гайхамшагта түсэбые—даабарита тоонуудые уншаад байхадаа манай зоной байра байдалые улам һайжаруулхын, Эхэ ороноо баян дэлгэр, хүсэн түгэлдэр болгохын тулада манай парти, правительствын эсэшэ сусашагүйгөөр оролдолго гаргажа байһыень үшөө дахин харанабди. Долоон жэлэй түсэб хадаа коммунизмда урагшаа дабшаха саашанхи программамнай гэжэ би һананаб.

Энэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэ манай бүхы совет хүнүүдэй оролдосотой ажалһаа, эдэбхи үүсхэлһээ дулдыдаха байна. Би өөрөө, мүн намтай суг хүдэлдэг нүхэд эршэ зоригоо шангадхан, улам һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахабди гэжэ найдуулнаб.

Долоон жэлэй түсэбэй ямар ехэ, уласхоорондын шухала удха шанартай байһан тухай барилгын талаар техник нүхэр Зуенко хэлэбэ.

— Энэ түсэбэй дүүргэгдээд байхада, манай орон хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ алхам урагшаа хэхэ байна. Энэ түсэб амжалтатайгаар, үлүүлэн дүүргэгдэхэ байһаниинь сохомтой. Энээнһээ урда табан жэлэй хэдэн түсэбүүдые ямараар дүүргэһэмнай манай арад зоной хэлэһэн үгэдөө хүрэдэгые гэршэлнэ бшуу.

Суглаанайнгаа түгэсхэлдэ модошод социалистическэ шэнэ уялга абаба. Съездын нээгдэхэ үдэртэ бүхы участогуудаар январь һарынгаа түсэбые дүүргэхэбди гэжэ модошод үгэеэ үгөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, предприятинуудта олон зоной хабаадалгатай суглаанууд боложо, КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые ажалшад тон ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байна.

Д. Цыренов.

Коммунистическэ мүрысөөнэй шэнэ хүсэн

Эхэ ороноймнай ниислэл хотын ажалшадай үүсхэһэн шэнэ хүсэн орон доторнай үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байна. Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдээр зоригжоһон хүдэлмэришэд коммунистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар эмхидхээд, коммунистическэ ажалай бригадануудые байгуулжа байна.

Ноябриин 20-до болоһон профсоюзуудай Москвагай городской Советэй Президиумэй зүблөөн дээрэ шэнэ үүсхэл гаргаһан профсоюзай эдэбхитэд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаба.

Зүблөөн дээрэ Москва-сортировочная депогой профкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тихонов үгэ хэлээ. Энэ деподо 40 жэлэй саада тээ В. И. Ленинэй һайшааһан түрүүшын коммунистическэ субботник үнгэргэгдэһэн юм. Мүнөө тус предприятиин хүдэлмэришэд коммунистическэ мүрысөөнэй шэнэ үүсхэл гаргаба. Депогой ролигой цехын коллективэй тепловозуудые заһабарилха зуураа, партиин XXI съезд хүрэтэр 60 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ, халаанайнгаа даалгабариие 7 час соо дүүргэхэ, тепловозуудые заһабарилгада хүдэлмэриингөө 8-дахи часые зорюулха гэжэ шиидэһэн тухай нүхэр Тихонов хэлээ.

(ТАСС).

Колхоздо эмхидхэгдэһэн коммунистическэ бригада

СМОЛЕНСК, ноябриин 20. (ТАСС). Починковско районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 7 һаалишад хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр бултадаа залуушуул юм. Зоя Карпенкова, Лида Белаева гэгшэд 7-дохи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ фермэ дээрэ хүдэлжэ эхилһэн байна. Мария Гришечкина техникум дүүргээд, һаалишаар хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэр ажал хэрэгтээ эдэбхи ехэтэйгээр оролсожо, һү һаалгаяа үнеэн бүриһөө 970 килограммһаа 3 мянга литр хүрэтэр дээшэлүүлһэн байна. Эдэ 7 залуушуул энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3 мянгаһаа дээшэ литр һү һаагаад байна.

Залуу һаалишад 7 жэлэй түсэбые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, фермэ дээрээ коммунистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидээ. Тэдэнэр 1961 он хүрэтэр үнеэн бүриһөө 4500 литр һү һааха уялга абаа.

Ажал хэрэгээ һайнаар мэдэхын тулада эдэ 7 һаалишадай дүрбэниинь хүдөө ажахын техникумдэ заочноор һуралсаха гэжэ шиидэбэ. Табадахи басаганиинь үдэшын дунда һургуулида һурахань.

Колхозуудай шэнэ гуримаар хүдэлжэ ороһонһоо хойшо жэл болобо

…барилгын-техническэ станци…й хүдэлмэридэ зорюулагдаһан … СССР-эй Хүдөө ажахын …терстводэ ноябриин 20-до …, Республиканууд болон об…уудай хүдөө ажахын орга…й түлөөлэгшэд, РТС-үүдэй ди…рнүүд, научно-шэнжэлэлгын …зургаануудай хүдэлмэрилэг…үблөөндэ хабаадана.

…лхозно байгуулалтые саашань хүгжөөхэ, машинно-тракторна …нуудые хубилгаха тухай» …эй ЦК-гэй февралиин Пленум…идхэбэри колхозуудай али …талаараа хүгжэхэ, экономи…бэхижүүлхэ угаа ехэ арга бо…олгоо гэжэ МТС-үүдэй глав…равлениин начальнигай орлог… А. Мельник мэдээсээ. Колхо…й шэнэ гуримаар хүдэлжэ оро…хойшонхи түрүүшын һара…аа эхилэн ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ, трактор, машинанууд бүри һайнаар хэрэглэгдэдэг болоо.

Майн 1 хүрэтэр колхозуудай хахад шахуунь, ноябриин 1 хүрэтэр дүрбэнэй гурбан хубиһаа олонхинь машина, техникэ худалдажа абаһан байна. Молдавиин хүдөө ажахын артельнүүд МТС-үүдэй техникые бултадаа худалдажа абаа.

Ороной колхозууд хабарай тарилгые һайнаар үнгэргөө. Мүн орооһото тарянай болон бусад ургамалнуудай хойноһоо муу бэшээр харууһа хэһэн, ургаса хуряалгые амжалтатайгаар үнгэргэһэн байна.

Колхозуудта техникэ бүри һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Май-сентябрь һарануудта тракторнуудай үдэр бүриин бүтээсэ совхозууд болон МТС-үүдэйхидэ орходоо ехэшэг байба.

(ТАСС).

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой 3-дахи комплексно бригадын гэшүүдэй суглаан болобо. Эндэ суглараһан колхознигууд КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэжэ, нэгэн дуугаар һайшаан дэмжээ.

Эдэ тезисүүд тухайда КПСС-эй Иволгын айкомой түлөөлэгшэ А. Т. Тапхановай тобшоор элидхэһэнэй һүүлээр колхознигууд үгэ хэлээ. Луговод Л. Базаржапов, малшад Ц. Вамбуева, А. Хоборков гэгшэд коммунизм байгуулха эдэ асари ехэ хараа түсэбүүдые һайшаагаад, ажалай шэнэ амжалта туйлахаар бэлэн байһанаа мэдүүлбэ.

Мүн колхозой залуушуулай, 1—2-дохи комплексно бригадануудай суглаанууд болоо. **Зураг дээрэ:** 3-дахи комплексно бригадын улаан булан соо. Нүхэр А. Хоборков үгэ хэлэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ДААБАРИТА ТООНУУД“ ТУХАЙ НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭХЭ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТЕЗИСҮҮДЫЕ СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй гол зорилго гэбэл, хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөһэнэй үндэһөөр экономикын али бүхы һалбаринуудые хүсэ ехэтэйгээр дэбжээхэ, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые ехэдхэжэ, арад зоной ажана байдалые улам һайжаруулха ябадал болоно.

Асари ехэ түсэб

Ерэхэ долоон жэлэй туршада арадайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, арад зоной ажабайдал улам һайжаруулха тухай түүхэтэ документнүүдые Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һайшаан дэмжээд, анхаралтайгаар шудалжа байна.

Заводой хүдэлмэришэд 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые һаядаа зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ерээдүйн долоон жэлдэ үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ тухай хэмжээ-ябуулгануудые хараална. Ерэхэ долоон жэлэй туршада заводойхид гол түлэб шэнэ суднануудые бүтээдэг болохо юм. Суднануудые олоор бүтээдэг болоһоной ашаар продукци гаргалгань 7 жэлэй турша соо 180 процентээр ехэ болохо байна.

Механическа цехын хүдэлмэришэд даабарита тоонуудай гаран сасуу үйлэдбэриин зүблөө татажа, ажалаа нарижуулан һайжаруулха, үдэртөө 7 час хүдэлдэг болохо, шэнэ гуримаар түлөөһэ абадаг болохо гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Заводой бусадшье цехүүдэй хүдэлмэришэд тус тустаа зүблөө хэжэ, үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха, партиин XXI съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ жэлэй 10 һарын мүрысөөнэй дүнгөөр механическа, модо болбосоруулгын цехүүд түрүүлһэн байна. Эдэ үдэрнүүртэ дурсагдаһан цехүүдэйхид түрүү зэргэдэ ябана. Жэшээнь механическа цехтэ ажалладаг нүхэр Гариев һаядаа халаанайнгаа даабарие 250, Шигаев —190, Клименищев—210 процент дүүргэнэ.

Корпусно цехынхид механическа, модо болбосоруулгын цехынхидһээ мүн лэ дутуугүйгөөр ажаллана.

Энэ һарын 19-дэ заводой механическа цехтэ митингын болоходо, олон хүн эдэбхитэйгээр үгэ хэлэһэн байна.

Судокорпусно цехын бригадир нүхэр М. Карпов митинг дээрэ иигэжэ мэдүүлээ:

— Арадай ажахые хүгжөөхэ тухай асуудал манай орондо олон ниитын дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Ерэхэ долоон жэлдэ хэгдэхэ хүдэлмэриин асари ехэ түсэбые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, бидэнэр, корпусно цехынхид шэнэ уялга абанабди. Барижа байгаа олон зуун тонной баржые шэнэ жэл болотор дүүргэжэ тушааха хүсэлэнтэйбди.

Хүдэлмэришэд нүхэд П. Фролов, А. Шигаев, технолог Г. Петров, механическа цехын начальник нүхэр А. Катранов, заводой директор нүхэр С. Крутояренко гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин XX съездһээ хойшо хэһэн ажал тухайгаа, заводойгоо саашанхи зорилго тухай мэдүүлээ.

И. Будаев,
Д. Балданов.

Ажалаараа харюусана

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай» КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые Хорнин РТС-эй хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ урма баяртайгаар угтан абаба. РТС-эй машино-техническэ мастерскойнхид тэдэ тезисүүдтэй танилсаад, түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездые ажалай амжалтаар угтахаар шиидэбэ. Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ эдэнэр мэдэрнэ.

РТС-эй хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй сентябриин Пленумэй шиидхэбэритэй танилсан, шэнэ уялгануудые абаһан байгаа. Газар уһалха, һубаг канава татаха хүдэлмэреэ, гэр байрануудые һэльбэн заһабарилха, запасной частьнуудай склад бариха түсэбөө болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар дүүргэбэ. Машина, техникэ заһабарилха үедэ 32169 түхэригэй алмалта хэгдэһэн байна. РТС-эйхид соёлой добтолгын түсэбөөр палисаднигууд, сквернүүдэй хорёонуудые баряа.

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Александр Васильевич Серебрюков, Павел Иннокентьевич Пластинин, Николай Герасимович Сергеев, Сергей Евгеньевич Махалов болон бусад һайнаар хүдэлнэ. Эдэнэр үдэр бүриингөө нормо 130—180 процент дүүргэдэг байха юм.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада орон дотор бэелүүлэгдэхэ асари ехэ зорилгонуудаар урмашаһан механизаторнууд хабарай тарилгада бэлэдхэлые болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Д. Дугаров.

«Победа» артелиин партийна организациин агитатор Е. К. Корниенко 2-дохи цехын оёдолшодые КПСС-эй ЦК-гэй тезисүүдтэй танилсуулжа байна.

Б. Цыремпиловэй фото.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэбди

Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые халуунаар угтаба. Мүнөө фермэ, отаранууд дээгүүр СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Партиин түүхэтэ XX съездһээ хойшо колхоз, совхозуудай байдалда нилээдгүй хубилалта болоо. Манай совхозые абаад үзэе. Совхознай хоёр колхозые хамтадхажа, 1956 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Жэл ерэхэ бүри ниитын малай тоо толгой олошоржо, ашаг шэмэнь дээшэлжэ байна. Хэрбээ 1953 ондо 7960 хонид (тэрэнэй тоодо 3400 эхэ хонид), 430 гахай тоологдодог һаа, энэ жэлдэ 15500 хонин, тэрэнэй тоодо 6600 эхэ хонин, 1000 гахай бии болоо. Малай ашаг шэмэ абалгын талаар хэлэхэдэ, 1953 ондо 2673 литр һүн, 2360 центнер мяхан, тэрэ тоодо 200 центнер гахайн мяха абтаһан, үнеэн бүриһөө 800 литр һүн һаагдаһан, хонин бүриһөө 1,5 килограмм нооһон хайшалагдаһан һаа, байгша ондо 12 мянган литр һүн, 2500 центнер мяхан, тэрэ тоодо 526 центнер гахайн мяхан абтаа, үнеэн бүриһөө 2200 литр һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһон хайшалагдаа.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд хадаа арад зонойнгоо ажабайдалые улам һайжаруулхын түлөө Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжэ оролдожо байдагын элеэр гэршэлнэ. Долоон жэлэй түсэб партиин хүтэлбэри доро болзорһоо урид дүүргэгдэхэ ёһотой. Энэ гайхамшаг түсэбэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар 1965 ондо манай орон дэлхэй дээрэ эгээн хүгжэнги, эгээн хүсэтэй гүрэн болохо байна.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ манай совхозой малшад эдэбхитэйгээр оролсоод, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа. Фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд тэдэ уялгануудаа муу бэшээр дүүргэжэ байна. Һү һаалгаар Хилганатын 3-дахи фермын һаалишад түрүү зэргэдэ ябана. Эндэ гол түлэб залуушуул хүдэлдэг юм. Энэ залуушуулай фермэ ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө республикынгаа Хүдөө ажахын министерствын, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Совхозой һаалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һаахын түлөө тэмсэжэ байнхай. Эчэмнай КПСС-эй XXI съездэ һайн бэлэг болохо юм.

Абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ ёһотойбди. Мүнөө олонхи фермэнүүднай үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэнхэй. Жэшээлхэдэ 2-дохи фермынхид (эрхилэгшэнь нүхэр Ванчиков) малайнгаа байрануудые саг болзортонь заһажа дүүргэһэн юм. Мүнөө эндэхи хүдэлмэрилэгшэд фермэ, отарануудайнгаа хажууда үбһэ һолоомоёо зөөжэ байна. Фермэ, отаранууд хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагданхай. Совхозой коллектив үбэлэй үедэ малайнгаа ашаг шэмые доошолуулхагүйн түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ байна.

1959—1965 онуудта совхозой ажахые хүгжөөхэ түсэб үни табигдаһан юм. Теэд тэрэнээ дахин хаража үзөөд, шэнээр табихабди. Тиихэһээ урид ажахыгаа хүгжөөхэ тоо баримтануудые хараалха хэрэгтэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Д. Ильков, Кяхтын хониной совхозой директор.

Ерэхэ долоон жэл соо ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, элдэб зүйлэй, һайн шанартай эдеэ хоолоор арад зониие элбэг дэлбэгээр хангахын тула, хүдөө ажахын продуктнуудые хэрэглэмжын талаар гүрэнэй бусад бүхы хэрэглэлые хангахын тула хүдөө ажахын түүхэй эдэй нөөсэ эрид шуу ехэдхэхэ зорилготойгоор хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ябадал болоно.

Хонишодой мэдүүлгэ

Манай отделениин хонишод партиин ЦК-гэй ноябриин Пленумэй тогтоолнуудые тон ехээр һонирхон уншажа, танилсажа байна. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо хараалагдаһанай ёһоор ойрын долоон жэлэй туршада мал ажал ехээр хүгжэхэ байна. Хонидой тоо урдахи долоон жэлнүүдэйхидэ орходоо 2 дахин шахуу олошорхо, 1965 ондо нооһо хайшалалга 1957 онойхиһоо 1,9 дахин дээшэлхэ байна.

Хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар совхозоймнай отделенидэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Үнгэрһэн 10 һарын туршада хонидой тоое олошоруулха, нооһо хайшалалгые дээшэлүүлхэ талаар ехэ амжалта туйлагдаа. Хэрбээ нёдондо жэлдэ хамта 150 центнер нооһон хайшалагдаһан һаа, мүнөө жэлдэ 270 центнер нооһон хайшалагдаа. Тиигэжэ гансахан жэлэй туршада нооһо хайшалалга 120 центнерээр гэхэ гү, али 1,8 дахин дээшэлээ. Хонидоймнай тоо нёдондонойхиһоо 56 процентээр олошороо. Хонишоднай энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. 1960 он болотор хонидойнгоо тоое 20 мянга хүрэтэр олошоруулха, нооһо абалг[а] нилээд дээшэлүүлхэ байнабди.

Урда жэлнүүдтэ үбһэ ногоо[н] бага ургаса абтадаг һэн. Жэш[ээнь] хэдэ үнгэрэгшэ жэлдэшье ар[ай] хан гэжэ 5 мянган центнер үбһэн хуряагдаһан байгаа. Бай[гша] ондо сабшалангайнгаа газар [...] дахин уһалжа, утэгжүүлһэ[нэй] ашаар 11 мянган центнер үб[һэ] абаабди. Ерэхэ жэлдэ сабша[лангай] дээрэһээ баян ургаса абахын т[үлөө] ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. [Мү]нөө 30 гаран километртэ кана[ва] татагдажа дүүрээ.

Малай үбэлжэлгые бэлэдхэл һа[й]тайгаар угтаабди. Ахалагша хо[ни]шод Т. Цыбиков, Д. Шарапов, [...] Будаев гэгшэдэй бригадынхид үб[э]жэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэ[д]жэ абаа.

—1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүү[дые] бүрин һайшаанабди, харюу[дань] ажалай бүри ехэ амжалта ту[йла]хабди,—гэжэ отделениимнай [хони]шад нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Д. Цыренов, Мухаршэбэр[эй] аймагай «Эрдэм» совхо[зой] гурбадахи отделениин парти[йна] организациин секретар[ь].

Жаргалта саг

АЛТАЙ. (Телефоноор абтаба). Манай нютагай колхознигууд партиин XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые айхабтар ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа һэн. Съезд дээрэ нүхэр Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсан, ойрын 7 жэлэй туршада ороной промышленность, хүдөө ажахы болон эрдэм наукые хүгжөөхэ ямар ехэ зорилгонуудай табигдаһые ойлгоод, мүнөө бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Колхозоймнай гүүртэ, отарануудта олоороо газетэ уншалган, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд боложо байнхай. Арба гаран агитаторнууд холын гүүртэ, отарануудта ошоо.

КПСС-эй XX съездһээ хойшо манай ороной хүдөө ажахыда болоһон хубилалта, илалтануудые манайшье колхозой жэшээ дээрэһээ харуулжа болохоор юм. Съездһээ съезд хүрэтэр малайнгаа ашаг шэмые хоёр дахин, зарим зүйлнүүдээр хоёр дахинһаа ехээр дээшэлүүлээбди. Хэрбээ 1953 ондо 5 мянган хонитой байжа, зуугаад центнер нооһо хайшалһан һаа, мүнөө жэл 8,5 мянган хонитой болоод, 202 центнер һайн шанартай нооһо абаабди. Таб[ан] жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө [...] литр һү һааһан аад, үнгэрэгш[э] һара соо 1408 литр һаагаабди. [Мү]нөө жэл үнеэн бүриһөө һү һаал[гые] 1700 литртэ хүргэхэ зорилго [та]данхай.

Малай ашаг шэмын дээшэлхэ[тэй] хамта мүнгэн олзомнай жэл б[үри] нэмэнэ. 1953 ондо 829 мянган тү[хэ]ригэй олзо оруулһан байбал, мү[нөө] жэл 2 миллион 500 мянган түхэри[г]тэ хүргэхэмнай. Малһаа ашаг ш[э]мэ ехээр абажа, баян ургаса [ху]ряажа, ажалта үдэртөө мүнгэ ех[ээр] хубаажа байхадаа, колхознигууд[ай] байдал саг үргэлжэ һайжарна. [Ү]нгэрэгшэ табан жэл соо манай кол[]хозой түбтэ шэнэ шэнэ [гэр]нүүд олоор баригдажа, Алтай то[сх]он танигдахаар бэшэ болоо.

— Түгэс жаргалта байдал—ком[]мунизм дүтэлжэ байна гээшэ [...] гэжэ колхознигуднай мүнөө нү[хэр] Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүү[д]һээ харана.—Иимэ сагта ажаһуу[жа] ажаллахада ямар һайхан бэ!

Б. Гомбоев, Кудар[ын] аймагай Ждановай нэрэмжэ[тэ] колхозой парторганизаци[ин] секретариин орлог[ша].

Республикымнай промышленность иигэжэ хүгжэхэнь

А. ДАВЫДОВ, Бурядай совнархозой түрүүлэгшэ.

Ерээдүйн долоон жэлэй туршада СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай хэблэлдэ толилогдоходонь, бүхы совет арад ехээр һайшаажа угтаһан, баясаһан байна. Даабарита тоонууд дотор хараалагдаһанай ёһоор 1959—1965 онуудай туршада СССР-эймнай арадай ажахы хурдан түргэнөөр хүгжэхэ болоно. Мүн энэ үе соо манай республикын арадай ажахы, тэрэ тоодо промышленность мүн лэ түргөөр хүгжэхэ юм.

Республикын совнархозой промышленна предприятинуудай элдэб продукци гаргалгань 1958 онойхидо орходоо 1965 ондо хоёр хахад дахин ехэ болохо байна. Тэрэ тоодо машина хэрэгсэлнүүд гурба дахин, арад зондо хэрэглэгдэхэ эд бараан 1,5 дахин ехээр бүтээгдэдэг болохо. 1959—1965 онуудай туршада продукци гаргалга жэлдээ дунда зэргээр 13 гаран процентээр дээшэлхэ болоно.

Долоон жэлэй туршада ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй, үйлэдбэридэ шэнэ техникын хэрэглэгдэһэнэй, үйлэдбэриин нарижуулагдан һайжарһанай ашаар лэ продукци ехээр бүтээн гаргагдадаг болохо, тиихэтэйнь хамта ажалай бүтээсын дээшэлээд байхада продукциин өөрын үнэ 10,9 процентээр химдарха байна.

Долоон жэлэй түсэбэй проект соо хараалагдаһанай ёһоор, үнгэтэ металлургишье хүгжэжэ үргэлжэлхэ юм. Үнгэтэ металлнууд болохо вольфрам, молибден абалга 14—17 процентээр ехэ болохо. Манай Кяхта город шадар силлиманит абтажа эхилхээр хараалагдана. 1961 ондо ашаглалгада оруулагдаха шанаржуулгын фабрика 1965 ондо ехэ хэмжээнэй силлиманит сэбэрлэн гаргаха юм. Мүн тэндэ силлиманидые комплексноор ашаглаха предприяти баригдаха.

Долоон жэлэй турша соо нүүрһэ абалга 1,5 дахин, электроэнерги үйлэдбэрилгэ 4 дахин ехэ болохо байна. Электроэнерги абалгые дээшэлүүлхын тула Улан-Удын ТЭЦ-ые, Баян Голой, Темлюйдэхи электростанцинуудые үргэдхэхэ, Селенга станци шадар Брянска ТЭЦ бариха шухала. Галуута Нуурай ГРЭС үргэдхэгдэжэ, тэндэ 2 ехэ турбина тодхогдохо. Тэндэхи ГРЭС-тэ Галуута Нуурай, мүн Холбоолжоной нүүрһэн хэрэглэгдэхэ.

Шэнэ электростанцинуудай баригдаһанай, бии байгаа электростанцинуудай үргэдхэгдэһэнэй, Улан-Удэ —Татаурово—Брянск—Темлюй—Улан-Удэ—Галуута Нуур—Кяхта гэжэ газарнуудаар электролиниин татагдаһанай ашаар Бурядай АССР-тэ үргэлжэ энергосистемэ байгуулагдаха байна. Иимэ системын байгуулагдаад байхада республикымнай промышленность энергеэр бүрин хангагдадаг болохо юм.

Ерээдүйн долоон жэлэй туршада хэдэн шэнэ завод баригдахаар хараалагдана.

1959—1965 онуудта машина бүтээлгын, модо болбосоруулгын промышленна предприятинууд 2,6 дахин ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохо. Селендумадахи модо болбосоруулдаг завод ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые хоёр дахин ехээр гаргадаг болохо юм.

Улан-Удын судна заһабарилгын завод долоон жэлэй һүүл багта 1,7 дахин ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохо. Гол мүрэнүүдээр, нуурнуудаар ябадаг суднанууд, баржанууд олоор заһабарилагдадаг болохо байна. Республикын, мүн экономическа бусадшье районуудай түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдые заһабарилдаг предприятинууд ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ юм.

Барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг промышленность илангаяа түргөөр хүгжэхэнь. Гэрэй ханануудта хэрэглэгдэдэг материалнууд мүнөө үедэ ехээр дуталдана. Хэрбээ 1958 ондо 24 миллион хирпиисэ, блогууд бүтээн гаргагдадаг байгаа һаа, 1965 ондо 207 миллион хэһэг тиимэ зүйлнүүд бүтээн гаргагдадаг болохо юм. Тэрээнһээ гадна хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүд 8 дахин ехээр бүтээн гаргагдадаг болохо. Ханын материалнуудые, мүн хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүдые ехээр гаргадаг болохын тула 1959 ондо Татауровта, 1961 ондо Заудада барилгын комбинадуудые барижа дүүргэхэ шухала. Эдэ хоёр комбинат жэлдээ 100 миллион хирпиисэ үйлэдбэрилдэг болохо байна. Түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаха томо предприятинууд Улан-Удэ, Гусиноозерск городуудта, Селенга станци шадар баригдаха.

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой үргэдхэгдэхэдэ, 1965 ондо 13,5 миллион квадратна метр сонхын шэл гаргагдадаг болохо юм. Гэхэ зуура энэ жэлдэ 6,2 миллион квадратна метр шэл гаргагдаха.

Тимлюйдэхи завод 1965 ондо 180 миллион хэһэг шифер гаргадаг болохо. Энэнь 1958 онойхидо орходоо 11 дахин ехэ болохо байна. Мүн гэрэй хушалтын завод баригдахаар хараалагдана. 1965 ондо цемент 16 процент ехээр гаргагдадаг болохо юм, тиихэдэ шанарынь нилээд һайжарха.

Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленна предприятинууд отолһон модоёо һуури дээрэнь эд болгоод, ороной бусад экономическа районуудта эльгээдэг болохо. Хэрбээ долоон жэлэй туршада модо бэлэдхэлгэ 11 процентээр ехэ болохо байгаа һаа, хюрөөдэмэл материалнууд 2 дахин ехээр бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй. Эдэ материалнууд гол түлэб гэрэй барилгада хэрэглэгдэхэ байна. «Забайкаллес» комбинат ойрын табан жэлэй турша соо гэр баридаг 5 предприяти байгуулха зэргэтэй. Тэдэ предприятинууд 1961 онһоо эхилжэ 770 мянган квадратна метр талмайтай гэр байрануудые бүтээжэ эхилхэ юм. Сэлэнгын целлюлозно-саарһанай комбинадай ерээдүйн 7 жэлэй туршада баригдажа дүүрэхэдэ, ехэ хэмжээтэй модон хэрэглэгдэдэг болохо. Ой модоной шэнгэрһэн газарнуудтахи леспромхозуудые ой модоор элбэг Байгал шадарай районуудта нүүлгэхэ тушаа ехэ ажал хэгдэхээр хараалагдана.

Арад зондо шухала хэрэгтэй эд бараа бүтээн гаргадаг хүнгэн промышленность 11 дахин ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохо юм. Тэрэ тоодо нооһон бүд 2 дахин, арһан гутал 46 процент, валенканууд 14 процент, арһаар оёгдоһон хубсаһанууд 15 процент ехээр гаргагдадаг болохо. 1959 онһоо Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрика хүдэлжэ эхилхэнь. Энэ фабрика 1965 ондо 3,8 миллион гадар, дотор трикотаж хубсаһа нэхэжэ гаргадаг болохо.

Улан-Удын сэмбын фабрикын дэргэдэ баригдаха нооһо угаадаг фабрика 1961 онһоо хүдэлжэ эхилхэ байна. Тэрэ фабрика жэл соо 10 мянган тонно нооһо угааха юм. Тэндэ угаагдаһан нооһон сэмбын фабрикые, сабхи, валенка гаргадаг фабрикые, мүн Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрикые нооһоор хүсэд хангадаг болохо.

Жэл соо 3,5 миллион паар арһан гутал гаргадаг фабрика 1961 ондо баригдажа эхилхэ юм. Арһан гутал оёдог комбинадые дубильна бодосуудаар (веществогоор) хангадаг болохын тула тусхай завод бариха шухала байна.

Долоон жэлэй турша соо эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүтээн гаргалга иимэ хэмжээгээр дээшэлүүлэгдэхэ гэжэ хараалагдана. 1958 онойхитой сасуулбал, 1965 ондо загаһа барилга 120 процентээр, мяха аба[лга] 172 процентээр, малай тоһо аба[лга] 130 процентээр, һү һаалга 2,7 д[а]хин, сыр—3,8 дахин, элһэн саха[р] 2,3 дахин, консервэнүүдые гарга[лга] 126 процентээр дээшэлхэ болоно.

Үйлэдбэриин талмайе бүри [һайн]тайгаар ашаглаһанай, түхеэрэ[лгэ]нүүдые зүбөөр хэрэглэһэнэй, үй[лэд]бэриие оньһожоруулһанай ашаар эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр абт[адаг] болохо байна. Долоон жэлэй һ[үүл] болотор республикын городууд [ху]дэлмэришэдэй ажаһуудаг томо то[сх]посёлогуудта мяха, һү буйлуул[даг] багахан предприятинуудые бар[и]хаар хараалагданхай.

Гэрэй хэрэгсэлнүүд доолон жэл[эй] турша соо 3 дахин ехээр гаргаг[да]даг болохо юм.

Промышленна предприятину[уд] культурно-ажаһуудалай байша[н]гууд, хүүгэдэй яслинууд, ажал[ша]дай гэр байранууд долоон жэл[эй] турша соо мүн лэ олоор баригда[ха].

1959—1965 онуудай туршада [ба]дэхэ капитальна барилгану[уд]та 5268 миллион түхэриг мүнгэ з[ар]ри һомологдохоор тодорхойлогд[он]. Энэнь 1952—1958 онуудта һомо[лог]доһон мүнгэндэ орходоо 3,5 дах[ин] ехэ болоно. Долоон жэлэй турша[да] Бурядай экономическа райо[ной] ажалшадай ажаһууха 670 мян[ган] квадратна метр талмайтай гэр б[ай]ра баригдахаар хараалагдана. [...] тэрэшэлэн 10 мянган хүүгэдэй б[айха] ха сад, яслинууд баригдаха юм.

Промышленность болон барил[гые] саашадань хүгжөөлгөөр Буря[дай] Арадай Ажахын Соведэй үмэнэ т[а]бигдаһан зорилго үргэн [олон] ажалшадай эдэбхитэй туһаламж[ын] ашаар амжалтатай һайнаар дүү[р]гэгдэхэ байһаниинь лабтай.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИНҮҮДҺЭЭ

Ажал хүдэлмэриин дутагдалнуудые түргэнөөр усадхаха

...я Бабушкин городой партийна ...еренци болобо. КПСС-эй гор... хүдэлмэри тушаа тоосоото ...эл партиин горкомой нэгэдэхи ...тарь нүхэр **Точилов** хэбэ.

Городой болон хүдэлмэришэ... посёлогуудай промышленна ...приятинууд энэ жэлэй үнгэрһэн ...о зарим тэды амжалта туйла... һарын түсэбһөө гадуур 314 ...анһаа дээшэ түхэригэй продук... ...тээн гаргагдаа. Тиихэдэ олон ...приятинууд бүришье һайн ам... ...а туйлажа шадаа,—гэжэ элид... ...э тэмдэглэнэ.

...шээнь, жэлэй эхилһэнһээ хой... Клюевскэ модоной заводойхид ...ндо жэлэй энэ үеынхитэй са... ...ада 70 процент гэхэ гү, али ...иллионһоо дээшэ түхэригэй ...укци үгэһэн байна.

...осоото үе соо гүрэнэй худал... ...наймаанай предприятинуудай ...хүдэлмэридэхи ехэхэн дутаг... ...уд усадхагдажа, город болон ...мэришэдэй посёлогуудаар эл... ...нзын эд бараа, эдеэ хоол нё... ...нойхиһоо 4,2 миллион түхэри... ...эхэ наймаалагдаа.

...ртиин горком партийно-эм... ...лэй, политическэ хүдэлмэри ...аруулха, тэрэнние ажабайдал... ...ягта холбоотойгоор ябуулха ...а зарим тэды хэмжээ абаһан ...

...этэй хамта партиин горкомой ...мэридэ бии байһан ехэхэн ду... ...унданууд конференци дээрэ ...ар шүүмжэлэгдээ. Городой ...гын зарим предприятинууд ...эрингөө түсэб дүүргэнэгүй. ...буулгадаг Байгалай база ...кторынь нүхэр Закревский) ...өө дүүргээгүй байшоо. Тус ба... ...эрэ үйлэдбэриин гаргаша ехэ байһаар. Эдэ бүгэдэ хадаа базын хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынгөө даалгабарита тушаалда хойрог нобшоор, харюусалгагүйгөөр хандадагые элитээр гэршэлнэ.

Конференциин делегадууд «Байкалстрой» управлениин (начальнигынь нүхэр Рябинин) хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлжэ, тэдэнние ямар аргаар усадхаха тухай өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлээ.

Делегадууд городой промышленна болон барилгын предприятинуудай ажал хүдэлмэридэ Бурядай совнархозой зүгһөө горьтой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглээ.

Партиин горкомой секретарьнууд предприятинуудаар ябахадаа, тэдэнэй ажал хүдэлмэритэй тодорхойгоор танилсанагүй, миил хооһон заабари, захиралта үгөөд лэ ябадаг заншалтай. Тэрэшэлэн партиин горком абаһан шиидхэбэринүүдээ хинан шалгажа, бэелүүлхэ тушаа бодото хэмжээ абанагүй. Городой промышленна предприятинуудай экономическа үрэ дүнгүүд саг болзортоо согсологдоногүй, тиимэ дээрэһээ заримдаа барилгын материал болон мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдана гэжэ олохон делегадууд онсолон тэмдэглэбэ.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, Бурядай совнархозой түрүүлэгшэ нүхэр Давыдов үгэ хэлээ.

***

Эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **М. Т. Мурчин**, хоёрдохи секретаряар нүхэр **А. Д. Филиппенко** гэгшэд һунгагдаба.

Ч. Попов.

Зонтой барисаагаа һайжаруулха

...брийн 15—16-да Хэжэнгын ...ай партийна конференци шан... ...шүүмжэлэлтэйгээр боложо ...өө. Партиин айкомой секре... нүхэр **Автушенко** тоосоото ...эл хэбэ.

...хоото үе соо хэһэн хүдэлмэри ...гаа хөөрэлдэхэ зуураа, элид... ...шье, үгэ хэлэһэн нүхэдшье ...лэб дутуу дунданууд дээрэ, ...эгдээгүй шухала асуудал... ...а тогтобо. Хүдөө ажахые хүг... ...талаар, зарим тэды амжалта ...дабашье, ороохо тарьянай, ...ногооной үшөөл бирагүй урга... ...ряагдана, малһаа ашаг шэмэ ...р абтана. Малайнгаа ашаг ...е хоёр-гурба дахинаар дээ... ...лхын тулада, хамагай тү... ...э, үбһэ тэжээл ехээр бэлдэдэг ...о хэрэгтэй гэжэ делегадууд ...он тэмдэглээ.

...ртиин айком хүдэлмэриингөө ...етодые үндэһөөрнь шэнэдхэн ...таха, арад зонтой холбоо ба... ...гаа һайжаруулха ёһотой гэжэ ...лэһэн делегадууд зааһан бай...нэгүй,—гэжэ «Заря» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Житихин** хэлэбэ.—Колхозуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Партиин айкомой секретарьнууд арад зонтой холбоо барисаа муутай. Колхозой түрүүлэгшэнэртэ, эхин партийна организациин секретарьнуудта заабари үгэбэл лэ хэрэг бүтэшэхэ шэнгеэр тэдэнэр һанадаг. Партиин айком ударидахы, эмхидхэхы хүдэлмэреэ һулаар ябуулна. Шэнээр һунгагдаһан аймагай комитет ажалшадтай холбоо барисаагаа һайжаруулжа, арад зондо ёһотойгоор түшэглэжэ ажаллаха ёһотой гэжэ тоолоноб.

Республика дотор захалһан 3 жэлэй соёлой добтолгын үедэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие эрид һайжаруулха тухай олон хүн хэлээ. 3 жэлэй соёлой добтолгын үедэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой хэмжээ-ябуулганууд муугаар дүүргэгдэжэ байна.

Саашадаа хүдөө ажахы, промышленность болон соёл культураа хүгжөөхэ талаар конференци дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

***

Эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **С. С. Автушенко**, секретарьнуудаар нүхэд **П. М. Борголов**, **А. А. Качин** гэгшэд һунгагдаа.

...артиин айкомой хүдэлмэридэ ... дутагдалнууд бии. Нэн тү... колхоз, предприяти бүхэндэ ...хүдэлмэриин ямараар ябажа ...ние айком һайнаар шэнжэл...

НҮХЭД МАЛШАД! Тэжээлээ гамтайгаар, рационой ёһоор гаргашалая

☆

Бэлэдхэл һайнтайгаар угтаба

Курумканай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз малайнгаа үбэлжэлгые бэлэдхэл һайнтайгаар эхилбэ. Эндэ хониной хоёр байра, гахайн типовой дал шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Тиихэдэ Арбун гэжэ газарта тугалай байра, һүнэй-товарна фермэдэ дүүжэн харгы, кормушканууд баригдаа. Гадна малшадай һууха 20 шахуу байшан энэ жэлдэ баригдаһан байна. Колхозой Арбун, Элысун гэжэ үбэлжөөнүүдтэ библиотекэтэй культбазанууд, банинууд баригдажа, эндэхи малшадай культурна ажаһуудал нилээд һайжарба.

Колхозой малшад адуу, малаа тобир тарганаар, хүсэ шадал һайнтайгаар үбэлжөөндэ оруулхын тула бүри хабарһаа хойшо оролдосотойгоор ажаллаа.

Тобир тарганаар үбэлэй саһа гэшхэһэн мал ямаршье хүйтэнһөө айдаггүй, хүсэ шадалаа гээдэггүй ха юм. Гэхэтэй хамта, тэжээл муутай байгаа һаа, хэдышье тарган мал янгинама хүйтэнэй болоходо бэрхэтэй байдалда ородог гээшэ. Энээнние эртээнһээ хараада абаһан колхозой гэшүүд 45 мянга гаран тонно үбһэ, зелёнко шанар һайнтайгаар бэлдэнхэй. Мүн кукуруза болон наран сэсэгэй шэмэтэ силос элбэгээр дарагдаа.

Мүнөө колхозой правлени болон партийна эхин организациин үүсхэлээр малай үбэлжэлгэ дээрэ хүдэлхөөр бэрхэ коммунистнар, комсомолшууд эльгээгдэжэ байна. Тэдэнэр малшадтайгаа хамта үбэлжэлгэеэ гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула бүхы хүсөөрөө тэмсэнэ.

О. Бадмаев.

Үбэлэй эртын хурьгад абтана

Байгша ондо «Искра» колхозойхид (Мухаршэбэр) хонин һүрэгэйнгөө тоо толгойе улам олошоруулха, ашаг олзыень эрид дээшэлүүлхын түлөө горьтой оролдолго гарган ажаллаа юм.

Энэ жэлэй үнгэрһэн 10 һарын туршада артелиин хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлээд, эдэ үдэрнүүдтэ үбэлэй хэнзэ хурьгадые абажа захалаа.

Мүн эндэхид бүхы хонидойнгоо толгой бүриһөө дунда зэргээр 3,7 килограмм нооһо хайшалжа, нооһо абаха, тэрэнние гүрэндэ тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Тиигэжэ колхозойхид гансахан нооһо тушаалга, худалдалгаһаа 1 миллион 200 мянган түхэригэй олзо доход орууланхай.

Артелиинхид ерэхэ 1959 ондо хонин һүрэгөө улам олошоруулхын, нооһо ехээр хайшалхын тула энэ жэлдэ хонидтоо үбһэ тэжээл ехээр бэлдэжэ, байрынь һайнаар түхеэрээ. Хони хурьгадта эдюулхээр 3 мянган центнер үбһэн, 400 тонно силос, 600 центнер набшаһата тэжээл, 3 мянгаад центнер тарая талханай зүйл эндэхи отарануудта бэлэдхэгдэнхэй.

Т. Гармаев, манай корр.

☆ ☆

Зориһондоо хүрэбэ

Анханһаа хойшо ажалша бэрхэ алдартай Эрдэниин Цыбикжабай Нина басаган хара багаһаа элдэб ажал хүдэлмэридэ дүршэһэн, һургуулидашье һурахадаа эхэ эсэгынгээ хэһэн ажалда али болохоор туһалдаг, хамһалсадаг байһан юм.

Тиигэһээр байтараа нёдондо жэлэй эхеэр Нина Цыбикжапова Гүндын дунда һургуулиин 9-дэхи класс дүүргэжэ, тэндэхи Яруунынгаа һү-мяханай совхозой 2-дохи фермэдэ һаалишан боложо хүдэлхөөр шиидээ һэн. Тус фермын хүтэлбэрилэгшэд комсомол залуу басаганай хүсэл зоригые һайшаажа, 18 толгой һаамхай үнеэ даалгажа үгэһэн байгаа.

Теэд һаял 17—18 хүрэжэ ябаад, аяар эды шэнээн олон үнеэ даажа абаад хүдэлхэ гээшэмнай тиимэшье амархан хэрэг бэшэ байба. Түрүүшын үбэл үнеэдээ байра соонь эдеэлүүлхэдээ тэдэнэйнгээ тус бүриин зан абарие һайса адаглажа, ямар үнеэдые яажа эдеэлүүлхэдэ һүтэй болохоб гэжэ ойлгожо абаа һэн. Тиигээд нэн түрүүн үнеэн бүхэндэ гараһан һүнэйнь зэргээр шэмэтэ тэжээл, силос, концентрат тусхай хэмжүүрээр, рационоор эдюулхэ, тэдэнние ээлжээгээр, заабол нэгэ хэмдэ һааха гээшэ тон шухала гэжэ ойлгоо бэлэй. Гадна үнеэн бүхэндэ энхэргы зөөлэнөөр хандажа, бэеынь ходо аршажа, сэбэрлэжэ байхада тон һайн гэжэ Нина тоолодог. «Үнеэнэй һүн хэлэн дээрээ» гэхэһээ уламжалан үнеэнэй һү шэмэ һаалишанай гарта гэдэг юрэдөөл зүйтэй гээшэ» гэжэ һаалишан Цыбикжапова хөөрэдэг юм.

Энэ залуу һаалишан байгша ондо үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха уялга абаһан аад, мүнөө үнгэрһэн 10 һарын туршада даажа байһан үнеэн бүриһөө 1740 литр һаагаад байнхай. Зоримгой һаалиша басаган туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ шэнэ социалистическэ уялга абаад, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө үшөө 300 литр нэмэжэ һаахаар шиидэнхэй.

— «Дурлаһан мэлхэй далайе харайха» гэжэ намһаа удхатай, өөрөө оролдоһоной ашаар, аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар түрүүшын бэрхэшээлнүүдые гаталжа, мүнөө «хуушан» һаалишан бологдобо гээшэ. Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ зүбөөр, бүри һайнаар эдеэлүүлжэ, шадаал һаа урда жэлэйхиһээ ехэ һү һааха зорилготойб. Уялгаяа дүүргэхэ арга боломжошье хүсэд бии. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэдээ байлгажа, үбһэ, һолоомо, концентрат, силос бага зэргээр эдюулжэ захалаабди. Үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалдаг болохоор түхеэржэ байнабди,—гэжэ Нина Цыбикжапова хөөрэнэ.

Энэ нүхэрнай гансахан өөрынгөө урдахие, «амяа» хараад ябаһан һаалишан бэшэ юм. Нина басаган ниитын ажабайдалай бүхы асуудалнуудта: уран һайханай бүлгэмдэ, комсомолой организациин эмхидхэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсадаг эдэбхитэй, зүдхэмжэтэй комсомол болонхой. Мүн нүхэр Цыбикжапова гүүртын һаалишад, малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг агитатор юм.

Ц. Жамсаранов.

Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» колхозой 2-дохи комплексно бригадынхид малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын тула ехэ оролдолго гаргана. Эндэ мүнөө үнеэдэйнгээ байра яб байса дулааланхай. Үбһэ, һолоомо трактораар, морёор зөөгдэжэ байна. Мүнөө бригадын һаалишад Д. Ёндонова, Д. Ракшеева, Р. Дараева болон бусад үнеэн бүриһөө 1500 —1700 литр һү һаагаад байна. Мүн бригадын һаалишад үбэлэй үедэ үшөө ехэ һү һаахаяа оролдоно.

Зураг дээрэ: һаалишан Д. Ракшеева үнеэдтээ үбһэ асаржа ябана.

А. Мантаевай фото.

Уласхоорондын Ленинскэ шан уран зохёолшо Арнольд Цвейгтэ барюулагдаба

«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шан немецкэ элитэ ехэ уран зохёолшо, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ Арнольд Цвейг гэгшэдэ Кремлиин Свердловско зал дотор, баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

Столицын олониитын түлөөлэгшэд, уран зохёолшод, эрдэмтэд, искусствын ажал-ябуулагшад, студентнэр олоороо сугларһан байна.

Германска Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Иоганнес Кениг түрүүтэй зал дотор байба.

Уласхоорондын Ленинскэ шан олгодог комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. В. Скобельцын суглаа нээхэ зуураа, Ленинскэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан Арнольд Цвейгые халуунаар амаршалба.

—Арнольд Цвейг хадаа,—гэжэ нүхэр Скобельцын хэлэбэ,—бэлиг ехэтэй уран зохёолшо байхаһаа гадна Германиин демократическа, амгалан замаар хүгжэхын түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаанай, бэе бэеэ ойлголсолгын түлөө ехэ оролдосотойгоор тэмсэдэг эрэлхэг тэмсэлшэ, олониитын ажал-ябуулагша болоно. Тиимэһээ тэрэнние хүндэлэн ёһолнобди.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреадай дипломой ба алтан медалиин Арнольд Цвейгтэ барюулагдаһанай һүүлээр эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ, уран зохёолшо Н. С. Тихонов, гадаадын оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо эрхилдэг советскэ бүлгэмүүдэй союзай президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, СССР-эй уран зохёолшодой правлениин нэгэдэхи секретарь А. А. Сурков, Московско «Динамо» заводой слесарь В. И. Лебедев, Московско университедэй студентка Ирина Белоконева гэгшэд шагнагдагшые амаршалжа үгэ хэлээ.

Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Арнольд Цвейг сугларагшадта халуунаар угтагдан үгэ хэлээ.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудые тайлбарилан ойлгуулха тухай

Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна бүлгэмэй правлениин президиум боложо, КПСС-эй болохоёо байгаа XXI съездтэй дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудтай зохилдуулан тус бүлгэмэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ М. Б. Митинэй элидхэл тушаа экономическа наукануудай доктор В. Я. Аварин, медицинскэ наукануудай доктор В. С. Гостев, профессор В. В. Иконников, химическэ наукануудай доктор Н. А. Фигуровский, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. К. Хрущев болон бусад эрдэмтэд—Бүлгэмэй эдэбхитэй ажал-ябуулагшад үгэ хэлээ. Тэдэнэр бултадаа мүнөө саг үеын тон ехэ событи боложо үнгэрхэеэ байһан партиин XXI съездын удхашанарые онсолон тэмдэглэһэн, съездын материалнуудые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан ойлгуулха гээшэ советскэ интеллигенциин 800 мянган түлөөлэгшэдые нэгэдүүлһэн энэ Бүлгэмэй эгээ түрүүшын зорилго болоно гэжэ хэлэһэн байна.

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые, мүн «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдые тайлбарилан ойлгуулхын тулада Бүлгэмэй бүхы организацинуудай лекционно болон хэблэлэй пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд президиумэй баталан абаһан шиидхэбэри дотор хараалагдаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-ХИТАД ХАНИ БАРИСААНАЙ БҮЛГЭМЭЙ БУРЯДАЙ ОТДЕЛЕНИ БАЙГУУЛАГДАБА

...брийн 18-да партиин Улан... горкомой политическэ гэгээрэ... ...айшан соо партийна, советскэ ...ябуулагшад, соёлой хүдэлмэ... ...шэд, уран зохёолшод, хүдөө ...ын хүдэлмэрилэгшэд, олон ...жэлтэд сугларба. Эдэнэр ...дай АССР-эй олон тоото ...приятинуудай, колхоз, совхо..., дээдэ һургуулинуудай кол...үүдэй, олониитын зохёохы эм...дэй үүсхэлээр СССР-тэхи со...ад хани барисаанай бүлгэ... Бурядай отделени байгуулхаяа ...эгдэжэ, эмхидхэлэй түрүү... суглаанда ерэһэн байгаа.

...рядай АССР-эй Верховно Со... депутат, КПСС-эй обкомой ...тарь нүхэр Очиров суглаа нээ... урид үгэ хэлэбэ:

Совет-хитад хани барисаанай ...мэй Бурядай отделени хадаа ...С-эй түүхэтэ XXI съездын ур... эмхидхэгдэхэеэ байна. Ма...роной богонихон болзорто тон ...өөр хүгжэһэн тухай ерэхэ ... дээрэ хэлсэгдээд, саашадаа ... һалбарха хэрэгтэ зорюулаг... ...даабарита тоонууд баталаг... байна,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

...—1965 онуудта хараалагда... ...айхабтар ехэ түсэбүүдые хэрэг ...ь бэелүүлгэ хадаа оронойм... ...арагдаа үзэгдөөгүйгөөр хүг... ...албарха хэрэгтэ, совет арадай ... сэнгэлиг байдалтай болохо ...э айхабтар ехэ удхашанартай ...имэ ехэ түсэб долоон жэл соо ...хээр хараалаад байхадамнай, ...й хани барисаанай холбоотой ...ай Арадай Республика, Поль... Арадай Республика болон бу... ...оциалистическэ гүрэнүүд ехээр ...жа байна. Һаяхан оронойм... ...б хото Москвада айлшалжа ... поляк арадай делегаци В. И. Ленинэй захяае бэелүүлэн туйлаһан амжалтануудаарнай омгорхоо һэн.

Түрэл Коммунистическэ партимнай оронойнгоо экономическа байгуулалтые хүгжөөхын хойноһоо саг үргэлжэ тэмсэжэ байдаг, мүн гадаадын гүрэнүүдтэй, тэрэ тоодо социалистическэ гүрэнүүдтэй халуун хани холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог. Һүүлэй хэдыхэн жэл соо нилээд олон гүрэнүүдтэй хани барисаанай бүлгэм манай орондо байгуулагдаа. Эгээн ехэ бүлгэмүүдэй нэгэн совет-хитад хани барисаанай бүлгэм юм. Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени эмхидхэхэ гэһэн манай олон тоото хүдэлмэришэд, алба хаагшадай үүсхэл дэмжэгдэхэ байха,—гээд нүхэр Очиров үгэеэ түгэсхэжэ, СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат нүхэр Цыдынжаповта элидхэл хэхыень үгэ үгэбэ.

Совет, хитад арадуудай хоорондо дэлгэрһэн хани барисаан, арадай вождь В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн захяануудые манай ороной жэшээгээр бэелүүлжэ байһан хитад арадай туйлалтанууд һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондо экономическа, культурна хани барисаанай улам хүгжэжэ байһан тухай элидхэлшэ хэлэбэ.

Саашань нүхэр Цыдынжапов Хитадай экономическа болон культурна байдалайнь айхабтар түргөөр хүгжэжэ байһан тухайнь хэлэхэ зуураа, хитад арад дайн байлдаа һүжэрөөхын хойноһоо али болохоор оролдожо байһан Америкын Холбоото Штадуудай эзэмдэгшэдһээ, урбагша Чан Кай-шин бүлэгһөө Тайвань аралаа заатагүй сүлөөлхэ юм гэбэ. Тиигээд СССР-тэ байгуулагдаһан совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени бии болгохо тухай арад зоной оруулһан дурадхалые һайшаанаб гэээд, ахадүү бурят, хитад арадай саашанхи хүгжэлтэдэ энэ отделениин тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байһан тухайнь тобшоор хэлэбэ.

Эмхидхэлэй суглаанда ерэһэн түлөөлэгшэд элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Түрүүлэн үгэ абаһан профсоюзай областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Шевченко һаяхан Хитадай Арадай Республикада ошожо, хараһан үзэһэн юумэнүүд тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

—Бидэнэр Хитад ошожо, тэндэхи хүдөө ажахын, культурын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһыень харахадаа ехээр һонирхообди, омгорхообди. Ажалда дуратай, наадатай, зугаатай, хүндэшэ хитадууд ажал хэжэ байхадаа эсэхэ сусахые мэдэдэггүй, туйлаһан амжалтаараа омгорходог, хүхидэг зон юм.

Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени эмхидхэлгэ хоёр арадай холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

—Хитад арад айхабтар хүндэшэ, нүхэдтөө алишье сагта туһалхые оролдожо байдаг заншалтай юм. 1957 оной зун би бүлэг делегацитай хамта Хитад ошожо, тэндэхи хүдөө ажахын выставкэ харааб. Тиихэдэ хитад нүхэдэйнгөө засаг түрэеэ гартаа абаһанһаань хойшо туйлаһан амжалтануудыень нюдөөрөө харахадаа айхабтар ехээр баярлаа бэлэйб. Гадна тэндэхи хүдөө ажахын госхоз, кооператив, дээдэ һургуулинуудаар ябахадаа ороoһото ургамалай үндэр баян ургаса абадаг дүй дүршэлыень халан абаабди. Эгээл тиигэжэ ябахадаа томоотой, хүндэшэ хитад арадтай нүхэсэжэ байһандаа аргагүйгөөр баярлаа һэм,—гэжэ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Очиров хэлээд, —совет-хитад хани барисаан мандаха болтогой!—гэжэ юрөөбэ.

Удаань энэ суглаанда хабаадалсаһан, ороноймнай промышленность, барилгын дүй дүршэлтэй танилсахаяа Городок городто ерэһэн хитад залуушуулай дундаһаа түлөөлэгдэһэн нүхэр Ян Бао-шен үгэ абана.

— Хүндэтэ нүхэд, ханинар! Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулалсаха эрхэ намда олдоһондонь тон ехээр баясажа байнаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлээд, саашань үргэлжэлүүлнэ. —Бидэнэр танай республикын үзэсхэлэн һайхан нютагуудай нэгэн—Городок городто совет арадай хэжэ байһан ажалай дүй дүршэлтэй танилсахаяа ерэһээр 3 жэл болоод байнабди. Мүнөө бидэнэр гансашье хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаа бэшэ, мүн ород, бурят зонтой аха дүүнэр шэнги болонхойбди. Бидэнэрэй гэр байрануудые бариха, мүн бусадшье хүдэлмэриин мэргэжэл шудалха хэрэгтэмнай совет арад айхабтар ехээр туһалаа. Совет-хитад хани барисаан мандаха болтогой!

«Правда Бурятии» газетын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Коротаева, Зүүн-Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин инженер нүхэр Романенко, Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай сотрудник нүхэр Мальцева гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулһан ушар хадаа хүршэ хоёр ахадүү арадуудай хани халуун барисаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехээр туһалха байһыень онсолон тэмдэглээ.

Совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулха гэһэн тогтоолые суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталжа абаад, тус отделениин хүдэлмэрие ударидаха 28 хүнһөө бүридэһэн правлени һунгаа.

Удаань тэрэ үдэртөө совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделениин правлениин түрүүшын заседани болобо. СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат Г. Ц. Цыдынжапов правлениин түрүүлэгшээр, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ В. И. Шевченко, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь О. Г. Дамбаев, уран зохёолшодой Союзай түрүүлэгшэ Н. Г. Балдано, Элүүрые хамгаалгын министр В. Р. Боянова гэгшэд түрүүлэгшын орлогшодоор, БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Бутуханов секретаряар һунгагдаа.

М. Гончиков.

Ан тэжээхэдэ олзотой

Республикын колхозууд болон ажалшад һүүлэй үедэ ан олоор үсхэбэрилдэг боложо байна. Забайкальска ангай совхоз тэдээндэ үнэгэдые худалдажа, шэнэ фермэ эмхидхэхэ хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэнэ.

Энэ жэлдэ 500 гаран халтар хара үнэгэд республикын колхозуудта, олзоборилгын ажахынуудта, ажалшадта худалдагдаһан байна. Жэшээнь Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управлени тус совхозһоо 170 үнэгэ абажа, ажалшадта наймаалаа. Гадна, 240 үнэгэ абажа, аймагуудтахи ангай ажахынуудта үгэһэн байна. Республикын хүдөө ажахын министерствын үүлтэртэ мал худалдадаг конторо 100 үнэгэ абажа, колхозуудта худалдаһан байха юм.

Мүнөө жэл тус бүридөө 125 үнэгэтэй ангай ажахынууд Түнхэнэй, Прибайкальска аймагуудта эмхидхэгдэбэ. Тэрэшэлэн Прибайкальска аймагта туулай үсхэбэрилхэ фермэ бии болгогдоо.

Курумканай аймагай бүхы колхозууд ан үсхэбэрилхэ ажал эрхилнэ. «Коммунизм» колхозой ангай фермэдэ 50 халтар хара үнэгэд бии. Тэдэнэйнь дүшэниинь эмэ үнэгэд юм. Тэрэ колхоз энэ жэлдэ 170 гүлгэ гэхэ гү, эмэ үнэгэн бүхэнһөө 4,2 гүлгэ абаһан байна. Тиигэжэ энэ фермэ 200000 түхэригэй олзо колхоздоо оруулаа. Энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ангай томохон фермэтэй. Аймаг дотор жэл соо хамта дээрээ 166 үнэгэн түрүүлэгдэжэ, 555 гүлгэн абтаһан байгаа. Тэдэ фермэнүүдтэ оройдоо арбаад хүн ажаллаад, 700 мянган түхэригэй олзо оруулһан байна.

Колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад өөһэдтөө ан олоор барина. Мухаршэбэрэй ажалшад энэ жэлдэ 70 гаран үнэгэ худалдан абаа.

Н. Намдаков.

Жэлэй түргэн үнгэрхэнь
Жэгтэйл байна даа, дүүхэмни
Жэлтэй болобош—үндэрхэн.
Жаахан намайгаа хүсэхэшни.
И. Денисовэй фотоэтюд.

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ СОВЕДЭЙ НҮҮДЭЛ ЗАСЕДАНИ

Республикын Гэгээрэлэй министерствын арадай гэгээрэлэй Соведэй нүүдэл заседани һаяхан Мухаршэбэр тосхондо болоо. Соведэй гэшүүдһээ гадна, аймагай партийна, советскэ болон комсомолой организацинуудай, колхозуудай, һургуулинуудай түлөөлэгшэд байлсаа.

Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин бригадые хүтэлбэрилдэг багша В. Б. Тармаевай элидхэл, мүн һургуулиин директор Е. Т. Веретельниковэй нэмэлтэ элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Мухаршэбэрэй һургуулиин багшанар, партийна организаци, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени бултадаа 7—10 классайхидые хүдөө ажахын хүдэлмэридэ дадхаан дүршүүлхын тула ехэхэн оролдолго гаргаа гэжэ үгэ хэлэгшэд тусгаарлан тэмдэглэһэн байна. Хоёр жэлэй саана эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин бригада 400 гаран һурагшадые колхозой хүдэлмэридэ хабаадуулһан байха юм. Колхозой туһаламжын ашаар хүбүүд, басагадай амяар амяараа байха хамтын байранууд, столово, библиотекэ болон бусад гэр байра баригдаа, мүн уһанай бассейн, спортын талмай түгэс хэрэгсэлтэйгээр түхеэрэгдээ.

Энэ жэлдэ 110 гектар таряалангай талмай, 100 гектар сабшалан, 7 гектар үрэ жэмэстэ сад сэсэрлиг бригадада даалгагдаад, гектар бүриһөөнь 13—14 центнер таряа, 220 центнер кукуруза хуряажа абтаһан байна.

Һурагшад түхэреэн жэлдээ хүдэлнэ: үбэлдөө наг шэбхэ поли, сабшалан дээрэ гаргадаг, хабартаа—үрэһэ сэбэрлэдэг, тарилгада бэлэдхэдэг, намартаа— таряанай болон овощиин ургаса хуряадаг.

Үйлэдбэриин бригада эмхидхэжэ, ажал хүдэлмэриинь һайнаар ябуулаад байхада, үхибүүдэй хүдөө ажахын эрдэм шудалха, ажалай дүй дүршэл олохо, жаяг заршам һайнтай болохо, тиигэжэ ажалда коммунистическэ ёһоор хандадаг болохо хэрэгтэнь угаа ехэ удха шанартай байба гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин бригадын хүдэлмэрииe һайшаагаад, дүй дүршэлыень республика соохи һургуулинуудта дамжуулбал зүйтэй гэжэ арадай гэгээрэлэй Совет тогтоогоо.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригада эмхидхэхэ үүсхэл гаргаһан, хүдэлмэриинь эрхим һайнаар ябуулһанай түлөө Тармаев багша, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Перевалов, колхозой агроном Лютаева гэгшэдые «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогоор шагнахые гуйжа, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерстводэ зууршалха гэбэ.

М. Мангадаев.

ХЭЖЭНГЭ ТОСХОН

Хэжэнгын аймагай центр Хэжэнгэ тосхондо шэнэ гэр байранууд олоор баригдажа, энэ тосхоной түхэл шэнжэ болбосон түхэлтэй болгогдожо байна.

Энэ жэлдэ баригдаһан партиин айкомой хоёр дабхар шулуун байшан тус тосхоной шэмэг болоо. Хэлхээ холбооной аймагай конторын, универмагай, промкомбинадай цехын байшангууд бодхоогдоо. Эндэхи гудамжаар модон тротуар табигдаба.

Тосхоной ажалшадые уһаар хангахын тулада сэбэр уһатай хоёр худаг малтагдаһан байна.

П. Буянтуев.

Ноябрь

Фенологой тэмдэглэл

Ноябрь һара соо манай эндэ намарай ольбон үнгэржэ, шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй шэнжэ ородог юм.

Гэбэшье республикын урда болон гол аймагуудта саһан үшөө оroодүй, оройн намарай тэмдэг үзэгдэһөөр байдаг. Хойто болон Байгал шадарай аймагуудта хада уулаар байрын саһан ородог.

Энэ һарын һүүлшын арбан хоногто хаа хаанагүй саһан ородог гээшэ. Заримдаа һарын һүүл болотор саһан оронгүйшье байжа магад. Тэрэ хадаа уларилһаа дулдыдадаг юм. Зарим жэлдэ ноябриин һүүл багаар шанга һалхин буудаг байна. Иимэ уларил 1955 оной ноябриин 29-дэ үзэгдөө һэн.

Зарим жэлдэ ноябриин түрүүшын хахадта дулааржа, саһанайшье хайлаха үзэгдэдэг байна.

Дулаан, хүйтэнэй температура газар бүхэндэ адли бэшэ байдаг. Республикымнай урда аймагуудта хүйтэнэй температура 10—15 градус, хойто аймагуудта 16—20, тиихэдэ Байгалай эрье шадар 8—9 градус болодог. Ноябрь һарада Байгал шадар дулаан байдаг. Юуб гэхэдэ, зунай халуунда дулаасуулагдаһан Байгалай гүнзэгы уһан түргөөр хүрэдэггүй, дулаан амяа дадхааһаар табидаг байна.

Байрын саһан орожо, хүйтэн шангаржа, үдэр улам богони болоно. Ноябрь һарада хайлгана болон бусад зарим шубууд үшөөл ниидэжэ ошоодүй, Байгалай урда захын эрье шадар байрладаг.

Саһагүй нюсэгэн талаар хуранууд эдеэлсэ бэдэрэн һүрэгөөрөө ниидэдэг. Саһанай орон сасуу хуһанай буурсаг эдидэг, саһан соо хонодог юм. Һойр залуу модоной мүшэр, буурсаг эдидэг байна. Торхируу ойн захаар, үрмэдэһэ шаралжа соогуур байрлажа, ургамалай, илангаяа буртаг үбһэнэй үрэһөөр эдеэлсэ хэдэг. Шаазгай, турлааг байра тойронгоо ниидэн эрьедэг. Мүн этэг шаазгай Сэлэнгэ, Сүхэ, Хёлго, Зэдэ голнуудай арал соогуур байрладаг. Ой модон соогуур тоншуулай тоншохо дуулдаха. Хүхэ буха байраа урилан нүүнэ. Тиихэдэ улаан залаата шубууд гол мүрэнэй арал тохой соогуур байрлажа, үлир жэмэсээр хоол хэнэ.

Манай эндэ жараад янзын шубууд үбэлжэдэг. Тэдэнэй дүшөөдынь түхэреэн жэл соо байрлана. Бэшэниинь ондоо тээһээ ниидэжэ ерэдэг байна.

Боро гүрөөһэн, буга тураг саһа багатай ой соогуур байрладаг. Үлэн шоно гуринхалан тэнэдэг, хада уулаар, тала дайдаар үнэгэн хулганашалан ябадаг.

Энэ үедэ агнууриин түлэг хаһа оронхой, ангуушад олзоборёо үргэлжэлүүлнэ.

Омоли болон бусад загаһад түрһэеэ хаяжа дүүргээд, Байгал худараа тэхэридэг байна.

И. Котов, СССР-эй географическа бүлгэмэй бодото гэшүүн.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Хитадай Арадай Республика. Шэньлиска автомобильна заводойхид «Джип» гэжэ маркын хүнгэн автомобиль бүтээжэ гаргаа. Тэрэнэй кузовынь шэл пластикаар хэгдэнхэй. Энэнь түмэр кузовта орходоо хүнгэн, уһа нэбтэрдэггүй юм. **Зураг дээрэ:** пластмассаар хэгдэһэн кузовтай шэнэ автомобиль.

Синьхуа агентствын фото.

Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй бэшэг

ПРАГА, ноябриин 20. (ТАСС). Партийна бүхы организацинуудта, бүхы ажалшадта Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй хандаһан бэшэгые «Руде право» газетэ мүнөөдэр толилоо гээд Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ. Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй 1958 оной ноябриин 13—14-дэ болоһон пленумэй шиидхэбэриин үндэһөөр зүбшэн хэлсэхын тулада энэ бэшэг зохёогдоһон байгаа.

Чехословакиин ажабайдалай шухала асуудалнуудые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ политикая бэелүүлхэдээ парти арадай дүй дүршэлдэ түшэглэдэг, һанамжануудыень хараадаа абадаг гэжэ харуулдаг байна.

Чехословакиин хүн зоной ажабайдал саашадань һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн дурадхалнууд Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй бэшэгэй ёһоор бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаа. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй гурим шэнэдхэн байгуулгаһаа уламжалан, 1959—1960 онуудта хүдэлмэришэдэй салин хүлһэ тэдэ жэлнүүдтэ тогтоогдохоор хараалагдаһан хэмжээнһээ 7 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ тухайлагдана.

Чехословакида гэр байрын асуудал 1970 он хүрэтэр, зарим областьнуудта, мүн Прагада 1965 он хүрэтэр шиидхэхэ гээшэ хоёрдохи шухала зорилго болоно. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ 1959—1970 онуудта 1.200.000 байра баригдаха ёһотой.

Олон үхибүүтэй бүлэнүүдтэ туһаламжа үзүүлгые дээшэлүүлхэ, пенси тухай асуудал гуримшуулха гэжэ мүн лэ хараалагданхай.

Тусхайлбал, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, ажалшадай үүсхэл эдэбхиие хүгжөөжэ, хүдэлмэриин үдэр саашадань богони болгохо эрхэ байдал бии болгохо тухай, юумын үнэ сэн саашадань химдаруулха тухай дурадхалнууд Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй бэшэг соо оруулагдаһан байна.

„АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАА ХАМГААЛХА" ЯПОН-АМЕРИКАНСКА ХЭЛСЭЭЕ ШЭНЭЭР ХАРАЖА ҮЗЭЛГЭ ТУШАА КНР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР ЧЭНЬ И ГЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ПЕКИН, ноябриин 19. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Аюулгүй байдалаа хамгаалха» япон-американска хэлсээе шэнээр хаража үзэлгэ тушаа КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Чэнь И гэгшын мэдүүлгэ мүнөөдэр эндэ толилогдоо.

Азида ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ, Японииe хэрэглэхэ зорилгоор США иимэ хэлсээ хэнэ. Японой правительство оронoo Америкын сэрэгэй ябуулгануудта хабаадуулхань гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, хитад арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгын США-гэй зүгһөө үшөөл хэгдэжэ, мүн Японой империализмын хорото аашануудай үшөө мартагдаагүй байһан туладань, США-тай хамта хитад арадта харшаар хандадаг Кисиин правительствын нюуса үгэсэлгэ хэжэ байһыень Хитадай правительство болон арад зэбүүрхэнгүй байжа шадахагүй гэжэ Чэнь И заагаа.

Америкын хиналтаһаа гараха, оронoo бэеэ даанхай байдалтай болгохо зорилгоор япон арад хадаа тэгшэ бэшэ эрхэтэйгээр баталагдаһан «аюулгүй байдалаа хамгаалха» хэлсээе болюулха, Японой газар дээрэхи Америкын сэрэгэй бүхы базануудые усадхаха, тэндэһээ Америкын сэрэгүүдые бултыень гаргаха тухай шанга эрилтэ табина. Гэбэшье «аюулгүй байдалаа хамгаалха» хэлсээндэ США болон Кисиин оруулха гэжэ байһан хубилалтанууд япон арадай дурсагдаһан эрилтэтэй оройдоошье таараалдахагүй байна. Энэ хэлсээе хубилгахадаа Японой эрхые бүри бага болгохо гэжэ США оролдоно. США хадаа зарим буултануудые хэхые зүбшөөбэшье, бүри ехэ гарза хохидолдо орохо эрилтэ Японой үмэнэ табина. США-гэй һанаашалга тон эли байна гэжэ Чэнь И тэмдэглээ. Гэбэл, нэгэдэхеэр, «бэе бэеэ хамтаараа хамгаалха» гэһэн шалтаг бараад, Америкын сэрэгэй базануудые хамгаалха уялга абаха тухай эрилтэ Японой үмэнэ табигдана; хоёрдохёор, «бэе бэеэ хамгаалха» хэрэгтэ Номгон океанай бүхы баруун талын хубиие хабаадуулха һанаашалга гаргагдана; гурбадахяар, шухала болоод байгаа һаань, Япон ядерна дайнда хабаадуулагдаха болоно.

Дүтын болон Дунда Зүүн зүгтэ, мүн Тайваниин хоолой шадар урагшагүйдэһэнэйнгээ һүүлээр, «азиинхидые өөһэд хоорондонь хюмаралдуулха» һанаашалгаяа бэелүүлхэ зорилгоор Алас Дурна зүгтэ хүсэ ехэтэй туһалагшые ехээр бэдэржэ байха үедөө «аюулгүй байдалаа хамтаараа сахиха» хэлсээе шэнээр хаража үзэхые США зүбшөөһэн байгаа гэжэ Чэнь И тэмдэглээ.

США-тай шэнэ үгэсэлгэ хээд байхадаа, Японой милитаризмые һэргээхэ, япон арадай дурагүйтэлгэ болон эсэргүүсэлтые дараха, улам һүжэржэ байһан экономическа кризисһээ Японииe абарха, Тайваниие ээлэлсэхэ, Зүүн-Урда Азида ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэ гэһэн Японой монополистнуудай харата һанаашалгые бэелүүлхэ аргатай болохобди гэжэ Кисиин правительство тоолоно гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Бэеэ даанхай, амгаланаар һуудаг, демократическа Япониин өөрыгөө хамгаалха зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй байхыень хитад арад хэзээдэшье буруушаагаагүй гэжэ заахадаа Чэнь И иигэжэ онсолон тэмдэглээ. США-гэй һанаашалгын ёһоор Японой зэбсэгтэ хүсэнүүд оронoo хамгаалхын тулада бэшэ, харин США-гэй базануудые хамгаалхын, Америкын үүдхэдэг ээрхэг түримхэй дайнда хэрэглэгдэхын тулада байгуулагдана. Шухала болобо гэжэ тоолоходоо, «бэе бэеэ хамтаараа хамгаалнабди» гэһэн шалтаг бараад США болбол Японой сэрэгүүдые Хитадай газар бологшо Тайвань, мүн Номгон океанай баруун талын бусад районууд руу абаашажа шадаха байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Я. Е. ЕРОФЕЕВ

Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Яков Егорович Ерофеев хүндөөр үбдэжэ, 1958 оной ноябриин 20-до наһа бараба.

Яков Егорович 1903 ондо, угытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Тэрэ 10 наһатайдаа нютагай кодарган баяшуулай барлаг боложо, ажалайнгаа замые эхилээ һэн. Советскэ Армида алба дүүргэжэ ерэһэнэй һүүлдэ, 1927 онһоо Ехэ Куналей тосхоной таряашадай комитедэй түрүүлэгшээр, Хонхолойн МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшоор, партиин Мухаршэбэрэй райкомой кадрын секретаряар, Гашейн МТС-эй политотделэй начальнигаар, «Победа» колхозой түрүүлэгшээр, Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагшаар хүдэлмэрилөө. 1950 ондо Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаа.

«Коммунизм» колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэ зуураа, Яков Егорович өөрынгөө дүй дүршэлые, хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые артелиингээ үйлэдбэридэ шадамараар хэрэглэдэг байгаа. Тэрэнь жэл бүри ороохото ургамалай, огородой эдеэнэй үндэр ургаса абалгадань, мал ажалһаа олзо доход ехээр оруулхадань колхоздо туһалһан байна.

Яков Егорович 1928 ондо Коммунистическэ партиин зэргэдэ ороо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо партиин эльгээһэн лэ газарта ошожо, даалгабарииень нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэдэг байгаа.

Ажалшан арадай үнэн сэхэ хүбүүн, энэрхы һайн нүхэр, даруу номгон, аялдар зөөлэн сэдьхэлтэй хүн—Яков Егорович Ерофеев манай зүрхэндэ хэтэ мүнхэдөө һанагдажа ябаха.

Бүлэг нүхэдынь.

СОНОСХОЛ

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум понедельник, среда, пятница бүридэ үдэшын 6-һаа 8 час хүрэтэр эрхэтэдэй орожо уулзаха саг нэмэжэ тогтоогоо. (Соведүүдэй 1-дэхи Байшан, 43-дахи таһалга, телефон 42-61).

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

КПСС-эй гэшүүн, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат **Яков Егорович ЕРОФЕЕВЭЙ** хүндөөр үбдэжэ, 1958 оной ноябриин 20-до наһа бараһан тухай Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй Бурядай обком гүнзэгы гашуудалтайгаар дуулгажа, наһа барагшын бүлэнэртэ шаналалаа мэдүүлнэ.

Ниитынгээ зөөрииe гамнанагүй

Манай түрэл Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгоор республикымнай колхоз, совхозууд жэлһээ жэлдэ баяжажа, олон тоото һалбариһаа олзо доход улам ехээр абадаг болоо. Гэбэшье нютагаймнай зарим колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставые бүдүүлигээр хазагайруулха ушар али олон үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ниитынгээ зөөрииe яажа ашаглажа байһыень хаража үзэе. Тус колхоз аймаг соогоо томохон артельнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Эндэ 2 мянга гаран эбэртэ бодо мал, 17 мянган хонин, 400 толгой адуу болон гахай, олон тоото тахяа, уһанай шубууд, туулай бии юм. Теэд энэ ехэ зөөриһөө олзо доход тон бирагүйгөөр абтана. Малынь удаанаар олошоруулагдана. Гансахан энэ жэлэй 9 һара соо 180 толгой эбэртэ бодо мал, 1500 хонин, 33 гахай гарзалаа. Малай гарза юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нэн түрүүн шэмэтэ тэжээлэй дутамагһаа, харууһанай мууһаа, дал хорёонуудайнь задагай зайдан байһанһаа болоо гээшэ. Гадна үнгэрһэн намар малаа гүрэндэ тушаахадань бултадаа тэнхэй тамиргүй, туранхай байжа, нэгэнииншье дундаһаа дээшэ гэжэ сэгнэгдээгүй. Хэрбээ гүрэндэ тушааха малаа оролдосотойгоор харууһалжа, һайса таргалуулаа һаань, олзо доходынь нилээдгүй нэмэхэ һэн. Харин хэдэн зуун мянган түхэригынь миил хиидэ хосорһон байна.

Тиихэдэ энэ колхозойхидой малдаа үбһэ тэжээл бэлдэжэ шададаггүйнь гайхалтай юм. Эндэхи сабшалангуудые һайса үтэгжүүлээд, уһалаад байгаа һаа, элбэг һайн ургаса абтаха. Теэд эндэхид газараа үтэгжүүлхэ хүдэлмэреэ юундэшьеб тоодоггүй нэгэ муу заншалтай юм. Тиимэ саанаа үнгэрһэн намар Шанаагай-Шарша гэжэ үбдэгсөө ноготой сабшалангаа хүршэ «Заветы Ильича» колхоздоо үгэжэрхёо юм. «Заветы Ильича» колхоз тэндэһээнь 1000 гаран центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа. Харин өөһэдөө холын газарта ошожо үбһэ сабшахадаа, аяар 600—700 мянган түхэригэй гарзада ороо юм. Теэд тэрэ үбһэеэ зөөжэ асархадаа үшөө хэды мянганай гарзада орохо юм, бү мэдэе.

Гадна байгша оной хабар 20 мянган түхэригэй хартаабхын үрэһэ худалдажа абаад, тарилга хэһэн байгаа. Хуряалгын болоходо тэндэһээнь оройдоол 7 мянган түхэригэй хартаабха абтаа. Тиигэжэ 13 мянган түхэригынь газар доро хосороо. Мүн энэ колхоз 11 автомашина гүрэнһөө худалдажа абахын тула баһал гэмгүй зөөрөө гаргашалһан байгаа. Теэд ашаанай 9 автомашинын 4-ниинь мүнөө үедэ мухаряа боложо ябана. Нүгөө 5 машинань айлай газаагуур эбдэрхэй, һандархай, шорой тооһондо даруулжа, жэбэржэ хэбтэнэ. Нэгэниинь хэзээ заяанай таряанай газар дээрэ хаягдашанхай, энэ тэрэ харгын хүнүүдтэ тонуулжа байна. Колхоздо автомашина байлгаха гараж, тэдэниие заһаха мастерскойшье үгы юм. Нэгэ гараж модоор баригдажа эхилһээр аяар 3 жэл болоо. Эгээл тиимэһээ энэ жэлэй хуряалгын үедэ эндэхид автомашинануудые хүлһөөр абажа, таряагаа зөөхэ баатай болоо һэн. Баһа нэгэ электростанци аяар 60 мянган түхэригөөр 1954 ондо худалдагдажа абтаһан аад, мүнөө болотор тодхогдоодүй, һандархай сарай доро жэбэржэ, муудажа хэбтэнэ. Эзэгүй хэбтэһэн электростанциинь гол детальнууд июль һарын шэб харанхы һүни хулгайда абташоо һэн. Тиигэжэ 60 мянган түхэригынь баһал һалхинда хиидэшэхээ байна.

Иигэжэ колхозойнгоо зөөрииe гам хайрагүйгөөр үрижэ байһан правлениин гэшүүдтэ КПСС-эй Хэжэнгын айком (секретарь нүхэр Автушенко), аймгүйсэдком (түрүүлэгшэ нүхэр Балданов) шанга эрилтэ табиха бэзэ гэжэ һанагдана.

Д. Улзуев.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00895. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4715.